

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa K. K., M. K. i D. K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz K. K., M. K. i D. K. kwoty po 2 500 (dwa tysiące pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 23 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. w ten sposób, że zasądził od Skarbu Państwa na rzecz każdego z powodów po 1 114 282,66 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20 listopada 2018 r., a także stosownie do tego rozstrzygnięcia orzekł ponownie o kosztach procesu i kosztach sądowych za pierwszą i drugą instancję.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany Skarb Państwa, powołując się na naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 K.p.c. oraz art. 363 § 2 w zw. z art. 361 § 2 K.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 K.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ustawodawca zmierzał w ten sposób do

zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. Podał, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego brak jest wyjaśnienia, dlaczego Sąd ustalił w sprawie wysokość zasądzzonego na rzecz powodów odszkodowania według stanu z 1944 r., zaś jako źródło szkody wskazał zdarzenie mające miejsce w 1992 r. W ocenie skarżącego wyrok nie poddaje się kontroli kasacyjnej, nie jest bowiem jasne jakie konkretnie zdarzenie Sąd uznał za wywołujące szkodę i dlaczego ustalając wysokość odszkodowania przyjął stan rzeczy z innej daty niż chwila wyrządzenia szkody.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt

4 K.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

Skarżący nie przedstawił dostatecznych argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Nie wskazał konkretnych przepisów prawa jakie jego zdaniem zostały naruszone. Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej od rozpoznania prowadzi do konstatacji, że skarżącemu najpewniej chodzi o przywołane w ramach podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 K.p.c.) naruszenia art. 328 w zw. z art. 391 zd. 1 K.p.c. oraz art. 363 § 2 w zw. z art. 361 § 2 K.c. Przypomnieć jednak należy, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 K.p.c.) oraz wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymania skargi kasacyjnej. W ramach wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. brak jest jednoznacznego wskazania jakie przepisy zostały w sposób oczywisty naruszone.

7. Skarżący nie wykazał też sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. Zgodnie z brzmieniem art. 363 § 2 K.c., jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Z brzmienia tej normy wynika, że zarówno kwestia "szczególnych okoliczności", jak i "innej chwili", pozostawiona została ocenie sądu. Ocena ta nie może mieć charakteru całkowicie arbitralnego, ale też nie oznacza to, że sąd nie korzysta w tym zakresie - z woli ustawodawcy - ze stosunkowo daleko sięgającej swobody (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 maja 2014 r., III PK 116/13, niepubl.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono również, iż przy kwalifikacji określonej okoliczności jako szczególnej w rozumieniu art. 363 § 2 K.c. konieczne jest zachowanie daleko idącej elastyczności oraz unikanie szabloności (np. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2005 r., I CK

569/04, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2013 r., III CSK 89/12, OSNC-ZD 2013/3/65). W tej sytuacji nie można przyjąć, że skarżący wykazał, że doszło do naruszenia przepisów, które nie pozostawiają sądowi orzekającemu swobody decyzyjnej.

8. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach rozstrzygając na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ K.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 8 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

aj

I.n